

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra jazyků

Bakalářská práce

**Rozvoj příhraničních oblastí Šumavy po sametové
revoluci (Sušicko)**

Kateřina Šperlová

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kateřina Šperlová

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Rozvoj příhraničních oblastí Šumavy po sametové revoluci (Sušicko)

Název anglicky

Development of the Šumava border areas after the Velvet Revolution

Cíle práce

Cílem práce je vytvoření komplexního obrazu o situaci ve zkoumané oblasti – zdokumentování změn v rozvoji příhraničních oblastí Šumavy po revoluci v roce 1989 z hlediska cestovního ruchu, ekonomického, demografického, ochrany přírody

Metodika

Metodami výzkumu budou dotazníkové šetření, rozhovory; dále budou využity oficiální stránky obcí, obrazové prameny.

Doporučený rozsah práce

hlavní textová část 30 – 40 stran textu

Klíčová slova

Šumava, příhraniční oblasti, cestovní ruch

Doporučené zdroje informací

- ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr za kolektiv. Turistika na Šumavě. In: ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr. Šumava – příroda, historie, život. Copyright © Baset, 2003. ISBN: 80-7340-021-9
- BARTOŠ, Michal. KUŠOVÁ, Drahomíra. ZEMEK, František. TĚŠITEL, Jan. Od železné opony k evropské „linii života“. In: BARTOŠ, Michal. KUŠOVÁ, Drahomíra. ZEMEK, František. TĚŠITEL, Jan. Green Belt – nejdelší systém biotopů v Evropě [online]. Copyright © 2006, [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: http://publikacie.uke.sav.sk/sites/default/files/2006_5_238_242_bartos.pdf
- Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR | Plzeňský kraj | Klatovy [online]. Aktualizováno dne 10.05.2022 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
- EMMERT, František. Pád železné opony. In: EMMERT, František. Sametová revoluce | Cesta ke svobodě. Copyright © Albatros Media a. s., 2019. ISBN: 978-80-264-2834-3
- GODDE, Pamela. PRICE, Martin. ZIMMERMANN, Friedrich. Tourism in Bioregional Context: Approaching Ecosystemic Practice in the Šumava, Czech Republic. In: GODDE, Pamela. PRICE, Martin. ZIMMERMANN, Friedrich. Tourism and Development in Mountain Regions. Copyright © CAB International 2000. Str. 102-104. ISBN: 0-85199-391-5
- HAMPL, Stanislav. VINOPAL, Jiří. ŠUBRT, Jiří. Centrum pro výzkum veřejného mínění | Časopis Naše společnost. Reflexe novodobých českých dějin, sametové revoluce a současného vývoje v názorech veřejnosti [online]. Copyright © 2022, 13.06.2012 [cit. 31.05.2022]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a1567/f28/100132s_Reflexe.pdf
- KREJČÍ, Tereza. Tři diskuze o Šumavě | Jaká byla za Karla Klostermanna a jaká je dnes? Sušické noviny. Vydání 11/2022. Sušice: Sušické kulturní centrum SIRKUS, 03.06.2022, roč. 33 [cit. 04.06.2022].
- Kronika obce | Porta fontium. Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy) [online]. Datace 1997-2002 [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>
- Národní park Šumava | NP Šumava zastřešuje národní park a chráněnou krajinnou oblast. Území pod Správou NPŠ [online]. Copyright © 2008 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.npsumava.cz/sprava-np/uzemi-pod-spravou-nps/>
- SRNÍ a okolí. SRNÍ | šumavské středisko v centru Národního parku Šumava [online]. [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.sumava.net/srni/>

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Kateřina Homutová

Garantující pracoviště

Katedra jazyků

Elektronicky schváleno dne 16. 6. 2022

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

PhDr. Mgr. Lenka Kučírková, Ph.D.

Vedoucí katedry

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 11. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Rozvoj příhraničních oblastí Šumavy po sametové revoluci (Sušicko)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 5.3.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce paní Ing. Kateřině Homutové za trpělivost a ochotu. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se účastnili šetření, a především panu Sklenářovi za poskytnutí rozhovoru. V neposlední řadě také rodičům a sestře za cenné rady a mému příteli za podporu při studiu.

Rozvoj příhraničních oblastí Šumavy po sametové revoluci (Sušicko)

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na komplexní obraz rozvoje a změn příhraničních oblastí Šumavy po sametové revoluci. Detailněji zkoumána je obec Srní. Práce se soustředí především na změny v oblasti cestovního ruchu, které přinesla revoluce v roce 1989, ale také na změny demografické či ekonomické. Dále se zabývá životním prostředím a s ním souvisejícím vznikem a působením Národního parku Šumava. Teoretická část definuje základní pojmy a znalosti o tématu. Praktická část je založena na smíšeném designu výzkumu. V kvantitativní části je použito dotazníkové šetření lokálních respondentů a v kvalitativní polostrukturovaný rozhovor s konkrétním participantem, který se v cestovním ruchu v dané oblasti pohybuje již od předrevolučních dob.

Klíčová slova: Šumava; Srní; příhraniční oblasti; sametová revoluce; cestovní ruch; rozvoj

Development of the Šumava border areas after the Velvet Revolution (Sušicko)

Abstract

The bachelor thesis is focused on the complex image of the development and changes of the border areas of Šumava after the Velvet Revolution. The village of Srní was the main point of interest. The thesis is concentrated mainly on the changes in the tourism industry, which were caused by the revolution in the year of 1989, as well as on the demographical and economical changes. Other aspects include the environment, along with formation and activity of the National Park Šumava. The theoretical part of the thesis defines elemental terms and knowledge of the topic. The practical part of the thesis is based on a mixed method research design. The quantitative part uses a questionnaire survey of local residents, while the qualitative part was conducted as a semi-structured interview with a participant who has been active in the local tourism industry since before the Velvet Revolution.

Keywords: Šumava; Srní; border region; the Velvet Revolution; tourism; development

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce.....	14
3 Teoretická východiska	15
3.1 Šumava.....	15
3.1.1 Charakteristika Šumavy.....	15
3.1.2 Železná opona	17
3.1.3 Cestovní ruch.....	19
3.2 Obec Srní.....	21
3.2.1 Charakteristika obce	21
3.2.2 Cestovní ruch v obci	22
3.2.3 Ekonomika v obci	23
3.2.4 Životní prostředí	23
3.2.5 Demografické změny.....	24
3.2.6 Komunální volby	25
4 Vlastní práce.....	27
4.1 Metodika	27
4.1.1 Dotazníkové šetření a hypotézy práce	27
4.1.2 Rozhovor.....	28
4.2 Výsledky dotazníku.....	29
4.2.1 Cestovní ruch v obci Srní.....	29
4.2.2 Příležitosti v obci Srní.....	31
4.2.3 Ekonomika obce Srní.....	32
4.2.4 Národní park Šumava	33
4.2.5 Cestovní ruch na Šumavě	34
4.3 Výsledky rozhovoru	35
4.3.1 Porevoluční změny v cestovním ruchu v obci Srní	35
4.3.2 Cestovní ruch v obci Srní dnes	36
4.3.3 Fungování obce Srní	37
4.3.4 Kultura a komunita v obci Srní.....	38
4.3.5 Národní park Šumava	39
5 Výsledky a diskuse	40
5.1 Cestovní ruch a inovace v obci Srní.....	40
5.2 Kultura v obci Srní	42
5.3 Národní park Šumava.....	42
5.4 Cestovní ruch na Šumavě.....	42

6 Závěr.....	44
7 Seznam použitých zdrojů.....	46
7.1 Knižní prameny	46
7.2 Online zdroje	46
7.3 Periodický tisk.....	50
7.4 Polostrukturovaný rozhovor	50
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	51
8.1 Seznam obrázků	51
8.2 Seznam tabulek.....	51
8.3 Seznam grafů.....	51
Přílohy	52

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá příhraničními oblastmi Šumavy a jejich postupným rozvojem po roce 1989. Soustředí se konkrétně na obměny z hlediska cestovního ruchu, ale též s ním související změny ekonomického a demografického charakteru či ochrany přírody. Nejprve byla zkoumána Šumava, jež se nachází na hranicích s Rakouskem a Bavorským Německem, jako celek. Následně bylo pro práci zvoleno konkrétnější zaměření na obec Srní, která spadá pod klatovský okres a je součástí Národního parku Šumava. Volba tématu byla ovlivněna tím, že Šumavu relativně dobře znám, jelikož zde žiji od svého narození. Zajímal mě tedy vývoj okolí mého rodiště a též jsem díky tomu měla k dispozici mnoho regionálních podkladů, zdrojů i kontaktů.

2 Cíl práce

Cílem práce je vytvořit komplexní obraz rozvoje příhraničních oblastí Šumavy po sametové revoluci, tedy v období po pádu železné opony. Nejprve se zaměřením na rozvoj Šumavy jakožto celku a následně se specifikací na konkrétní obec. Srní je zvoleno jako vhodná lokalita pro tento výzkum z důvodu turistické oblíbenosti tohoto horského střediska na Šumavě. Výzkumnou metodou je dotazník pro obyvatele obce, který je následně zanalyzován v praktické části práce. Doplňující metodou je rozhovor vedený s rezidentem obce, celoživotně činným v cestovním ruchu, a to již za dob před sametovou revolucí. Bakalářská práce je zaměřena především na hledisko cestovního ruchu a s ním související změny. Konkrétně se jedná o změny ekonomického a demografického původu, ale též proměny životního prostředí. Nezbytnou součástí práce je ověřování dvou hypotéz prostřednictvím smíšeného výzkumu, které jsou stanoveny v kapitole zaměřené na metodiku práce.

3 Teoretická východiska

V této kapitole se práce věnuje vysvětlení základních pojmů a teoretickému ukotvení tématu. Soustředí se na vymezení hranic Šumavy, shrnutí stěžejních informací a především na její historický vývoj. Ve druhé části je pak kapitola konkrétněji zaměřena na obec Srní a soustředí se opět především na změny, které nastaly po roce 1989 kvůli sametové revoluci. Tato východiska budou konkretizována v části práce, která je věnována výsledkům a diskuzi.

3.1 Šumava

3.1.1 Charakteristika Šumavy

Šumava je oblast největšího lesního porostu v České republice, která se nachází na jihozápadě Čech u hranic s Bavorskem. Je důležitým klenotem České republiky, jelikož je na ni nahlíženo jako na ráj pěších i cykloturistů.¹ Šumavská krajina je považována za velmi cennou a člověkem málo zasaženou; je tedy snaha ji v tomto stavu zachovat. Proto se od roku 1963 stala chráněnou krajinnou oblastí (CHKO Šumava) a v roce 1991 byl v její části zřízen národní park (NP Šumava).² Společně s Bavorským lesem spadá pod UNESCO jakožto biosférická rezervace.³

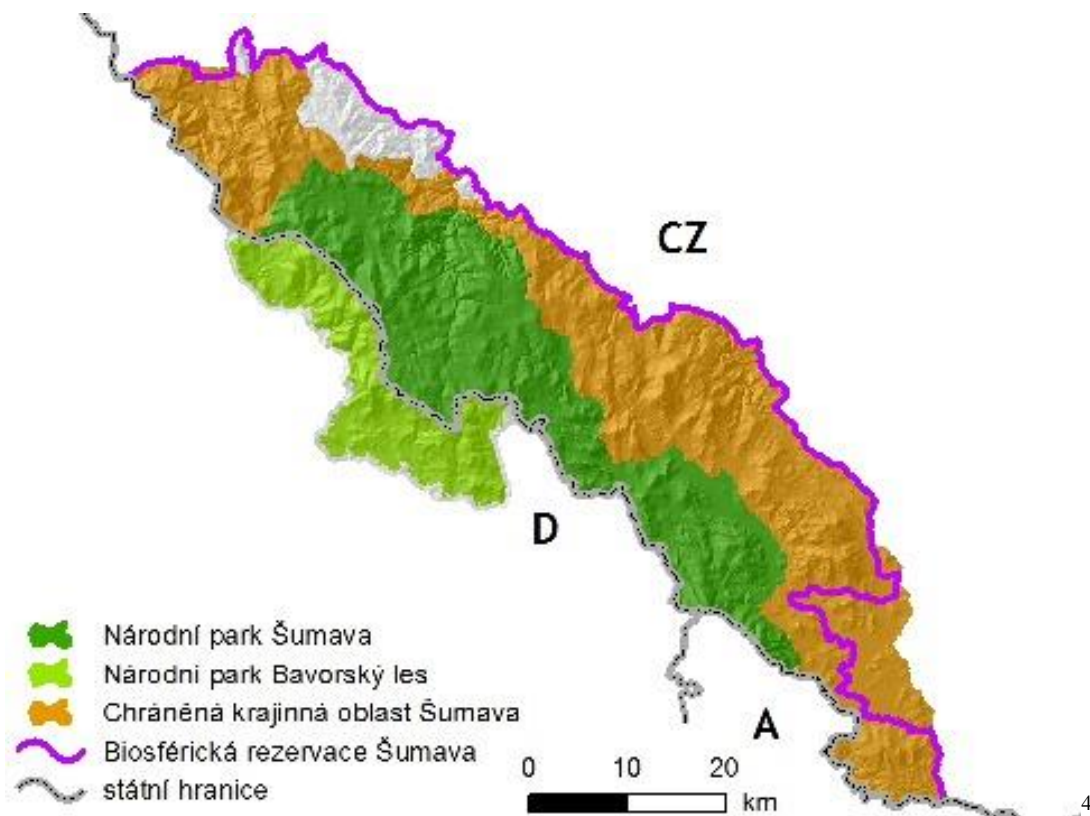
Na následujícím obrázku lze vidět mapu hranice Šumavy včetně vymezení CHKO Šumava, NP Šumava a též navazující německý NP Bavorský les.

¹ MORAVEC, Luboš. Šumava – zelená střecha Evropy | národní park, CHKO, UNESCO. *iTRAS – to nej z české krajiny* [online]. Copyright © 2009, aktualizace 28.09.2013 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://itras.cz/sumava/>

² Turistika.cz. *Šumava – pohří* [online]. Copyright © 2007, aktualizace 12.03.2005 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/sumava-pohori/detail>

³ MORAVEC, Luboš. Šumava – zelená střecha Evropy | národní park, CHKO, UNESCO. *iTRAS – to nej z české krajiny* [online]. Copyright © 2009, aktualizace 28.09.2013 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://itras.cz/sumava/>

Obrázek 1: Mapa Šumavy

Šumava leží v oblasti dvou vyšších územně samosprávných celků (dále jen VÚSC) – Plzeňského kraje a částečně Jihočeského kraje. Tyto VÚSC vznikly na počátku roku 2000 v rámci reformy veřejné správy. Šumava zasahuje do pěti okresů: klatovského, českokrumlovského, píseckého, prachatického a strakonického. Pod ně spadají obce s rozšířenou působností (dále jen ORP); ovšem ne všechny ORP rozepsané v následující tabulce jsou součástí Šumavy. To jsou pouze následující: Klatovy, Sušice, Vimperk, Prachatice a Český Krumlov. Do šumavského podhůří⁵ pak zasahují Horažďovice, Strakonice a Kaplice. Pod území ORP spadá vždy několik oblastí s pověřenými obecními úřady (dále jen POÚ). Pod POÚ patří ještě další okolní vesnice, které jsou jimi zastřešovány.⁶

⁴ Národní park Šumava | NP Šumava zastřešuje národní park a chráněnou krajinnou oblast. *Území pod Správou NPS* [online]. Copyright © 2008 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.npsumava.cz/sprava-np/uzemi-pod-spravou-nps/>

⁵ *Šumavské podhůří* je vrchovina na jihozápadě Čech, která obepíná Šumavu ze severní strany. Není chráněno jako celek, pouze do něj zasahuje část CHKO Šumava. (Tisícovky. *Šumavské podhůří* [online]. Copyright © 2003 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <http://www.tisicovky.cz/cs/hory/sumavske-podhuri/>)

⁶ ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr za kolektiv. *Obecná geografie Šumavy*. In: ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr. *Šumava – příroda, historie, život*. Copyright © Baset, 2003. Str. 21. ISBN: 80-7340-021-9

Obrázek 2: Geografie Šumavy – správní celky

Obecná geografie Šumavy				
VÚSC	Okres (1960-2002)	obvod ORP	obvod POÚ	
Plzeňský kraj (jižní a střední část bývalého Západočeského kraje)	Klatovy	Horažďovice	Horažďovice	
		Klatovy	Klatovy	
			Nýrsko	
			Plánice	
			Železná Ruda (do r. 2000, pak sloučena s POÚ Nýrsko)	
		Sušice	Kašperské Hory	
Sušice				
Jihočeský kraj (vyhlášen pod názvem "Budějovický kraj")	Český Krumlov	Český Krumlov	Český Krumlov	
			Horní Planá	
			Vyšší Brod	
			vojenský újezd Boletice	
	Písek	Písek	Kaplice	Kaplice
			Milevsko	Milevsko
			Písek	Mirotice
				Mirovice
				Písek
	Prachatice	Prachatice	Protivín	
			Netolice	
			Prachatice	
	Strakonice	Strakonice	Volary	
			Vimperk	Vimperk
			Blatná	Blatná
Strakonice			Strakonice	
Vodňany			Volyně	
Vodňany	Vodňany			

Současné správní celky v oblasti Šumavy, Šumavského podbří a blízkého okolí. Stav z počátku roku 2003 (VÚSC = vyšší územně samosprávný celek; ORP = obce s rozšířenou působností; POÚ = pověřené obecní úřady).

3.1.2 Železná opona

O turistice po druhé světové válce píše v knize *Šumava – příroda, historie, život* v kapitole *Rozvoj turistiky od roku 1945 do současnosti* autor Miloš Anděra. Během války bylo pohraničí⁸, tedy oblast dnešní Šumavy, obsazeno Němci. Až v roce 1945, kdy bylo Československo osvobozeno, byla turistika znovu obnovena.

⁷ ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr za kolektiv. Obecná geografie Šumavy. In: ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr. *Šumava – příroda, historie, život*. Copyright © Baset, 2003. Str. 21. ISBN: 80-7340-021-9

⁸ **Pohraničí** je často považováno za synonymum pojmu příhraničí. Rozdíl je ale viděn především v tom, že pohraničí zahrnuje pouze české území, zato příhraničím je myšleno území z obou stran hranic. (SCHMIEDTOVÁ, Věra. Český rozhlas. *Příhraničí* [online]. Copyright © 1997, 26.03.2006 [cit. 31.05.2022]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/prihranici-8621533>)

V 50. letech byl ovšem volný pohyb omezen vytvořením drátěného plotu v pohraničním pásmu; turistické trasy v této oblasti byly z tohoto důvodu zrušeny a vesnice vysídleny. Zájem o turismus v šumavské oblasti ale přetrvával, proto byl v omezené formě stále provozován. Po sametové revoluci byla v letech 1990 až 1991 železná opona⁹ odstraněna a turistické stezky se začaly znovu vyznačovat. Díky převratu v listopadu 1989 se tedy turismus na Šumavě mohl znovu začít rozvíjet v plné síle.¹⁰ V návaznosti na to se ještě v roce 1989 stihly otevřít hranice a obnovila se možnost vycestovat mimo stát. Hned v prosinci začali Čechoslováci v obrovských počtech navštěvovat sousední Rakousko, které pro ně dokonce zrušilo vízovou povinnost.¹¹ V knize je možno najít též podrobný popis fungování železné opony, kterému se věnuje kapitola *Šumava v podmínkách studené války*.¹² Stejnému tématu se věnuje kniha s názvem *Šumava krásná i smrtící: v dobových fotografiích a dokumentech* od Jana Lakosila, kde jsou detailněji rozebrány jednotlivé úseky opevnění.¹³

Šumavě vládli až do roku 1989 vojáci. Článek s názvem, který jasně vystihuje jeho obsah. Rozhovor s mluvčím Správy NP Šumava Janem Dvořákem a jejím ředitelem Pavlem Hubeným objasňuje, že mezi lety 1948 až 1989, kdy stála na Šumavě již zmíněná železná opona s proudící elektřinou, vládli oblasti vojáci. V roce 1990, tedy po zrušení hraničního pásma, přijela na kontrolu inspekce životního prostředí a díky ní začaly přicházet finance na odstranění skládek, které v předchozích letech na místech vznikly. Konkrétně např. oblast již zaniklé obce Velký Bor sloužila jako

⁹ *Železná opona* – „Tzv. železná opona představovala politickou, ideologickou, a zároveň i fyzickou bariéru rozdělující celý evropský kontinent. (...) Drátěné i plechové ploty, elektrickým proudem nabitě dráty, minová pole, samostřelivé zbraně, útoční psi i ozbrojená ostraha hranic – to vše tvořilo neprostupnou bariéru, která v případě vnitroněmecké hranice byla po právu nazývána linií smrti.“ (BARTOŠ, Michal. KUŠOVÁ, Drahomíra. ZEMEK, František. TĚŠITEL, Jan. Od železné opony k evropské „linii života“. In: BARTOŠ, Michal. KUŠOVÁ, Drahomíra. ZEMEK, František. TĚŠITEL, Jan. *Green Belt – nejdelší systém biotopů v Evropě* [online]. Copyright © 2006, str. 239 [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: http://publikacie.uke.sav.sk/sites/default/files/2006_5_238_242_bartos.pdf)

¹⁰ ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr za kolektiv. Turistika na Šumavě. In: ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr. *Šumava – příroda, historie, život*. Copyright © Baset, 2003. Str. 731-732. ISBN: 80-7340-021-9

¹¹ EMMERT, František. Pád železné opony. In: EMMERT, František. *Sametová revoluce | Cesta ke svobodě*. Copyright © Albatros Media a. s., 2019. Str. 209. ISBN: 978-80-264-2834-3

¹² ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr za kolektiv. Šumava v podmínkách studené války. In: ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr. *Šumava – příroda, historie, život*. Copyright © Baset, 2003. Str. 397-402. ISBN: 80-7340-021-9

¹³ LAKOSIL, Jan. *Šumava krásná i smrtící | v dobových fotografiích a dokumentech*. Copyright © Mladá fronta, 2014. ISBN: 978-80-204-3481-4

skládky pro Srní a Prášily. V 90. letech začala Správa NP budovat informační střediska, turistické trasy, vyhlídky atp., díky čemuž se rozrostl cestovní ruch jako celek, tedy v neposlední řadě i výstavba ubytovacích zařízení a chalup.¹⁴

3.1.3 Cestovní ruch

O Šumavě a historickém rozvoji turismu píše také autoři v zahraničním spisu *Tourism and Development in Mountain Regions*. V knize zmiňují, že v 80. a 90. letech v České republice enormně přibýlo zahraničních turistů. Ti přijížděli převážně z Rakouska, Německa a Holandska a mnoho z nich do země lákalo právě objevování krás Šumavy.¹⁵

Článek v časopisu *Šumava* na téma *Vývoj turismu na Šumavě* sepsal Václav Sklenář, se kterým je následně v praktické části práce veden rozhovor. Článek zmiňuje počátky turismu na Šumavě za dob Karla Klostermanna v průběhu 19. století, dále druhou světovou válku, kdy hotely sloužily převážně jako ubytovny pro německou armádu (jako konkrétní příklad můžeme uvést Hotel Vydra v obci Srní), éru železné opony a následné privatizace až do současnosti. Po sametové revoluci se s počátky privatizace začalo přestavovat mnoho budov za účelem ubytování. V tuto dobu o Šumavu turisté nejevili výrazný zájem, což se ale podařilo změnit se založením Národního parku Šumava (roku 1991), který pro dané území znamenal určitou vizi a rád do budoucna. Díky tomu se sem postupem času začali sjíždět turisté. Šlo především o obdivovatele krajiny, bývalé obyvatele z Německa, kteří byli vysídleni, anebo Nizozemce. Po roce 2000 se nárůst počtu návštěvníků zvyšuje, infrastruktura se zdokonaluje a výstavba nových ubytovacích zařízení je v plném proudu. Na Šumavu začíná přijíždět více návštěvníků z České republiky. Budují se návštěvnická centra, vznikají nové cyklostezky i další turistická lákadla a cestovní ruch se okolo roku 2010 stává stabilnějším.¹⁶

¹⁴ DVOŘÁK, Jan. *mujRozhlas. Šumavě vládli až do roku 1989 vojáci* [online]. Copyright © 2022, 07.04.2021 [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlaz.cz/poznavame-sumavu/sumave-vladli-az-do-roku-1989-vojaci>

¹⁵ GODDE, Pamela. PRICE, Martin. ZIMMERMANN, Friedrich. *Tourism in Bioregional Context: Approaching Ecosystemic Practice in the Šumava, Czech Republic*. In: GODDE, Pamela. PRICE, Martin. ZIMMERMANN, Friedrich. *Tourism and Development in Mountain Regions*. Copyright © CAB International, 2000. Str. 102-104. ISBN: 0-85199-391-5

¹⁶ SKLENÁŘ, Václav. *Vývoj turismu na Šumavě. Šumava*. Zima 2021. České Budějovice: Správa Národního parku Šumava, rezortní organizace MŽP, 15.12.2021. Str. 22-23. ISSN: 0862-5166

Neopomenutelným regionálním autorem 20. století je básník Ladislav Stehlík. V trojdílné sérii knih *Země zamyšlená* vykresluje život a přírodu mnohých oblastí Šumavy. Ve třetím dílu této série, který poprvé vyšel v roce 1970, zmiňuje Stehlík obec Srní a v kontextu s ní též známé Klostermannovy romány. Malebně popisuje vzhled obce, přičemž v textu také naráží na Hotel Vydra či kostel stojící na návsi.¹⁷

Turistický rozvoj a jeho potenciál je rozebírán též v německém spisu *Wirtschaftliche Zusammenarbeit in Grenzregionen*, který se zabývá propojením a spoluprací české a německé části národního parku (NP Šumava a NP Bavorský les) v rámci cestovního ruchu. Dle autora se v těchto místech nacházejí ideální podmínky pro rozvoji turismu, jelikož je oblast bohatá na kulturu i pohádkovou přírodu. V roce 1999 byla dokonce uzavřena oficiální spolupráce (memorandum) mezi bavorskou a českou stranou, která byla následně ještě rozšířena v roce 2005. Porevoluční otevření hranic se stalo velkým impulzem pro rozvoj turismu, což se na české straně pozitivně projevilo. Podle výzkumu z roku 2008 souvisí zaměstnání každé desáté osoby v regionu s cestovním ruchem. Přesto je turismus na bavorské straně stále o něco intenzivnější než u nás na Šumavě.¹⁸

Názory občanů na změny, které přinesla revoluce, jsou shrnuty v článku *Reflexe novodobých českých dějin, sametové revoluce a současného vývoje v názorech veřejnosti*. Z výzkumu, o kterém článek pojednává, je otevření hranic klasifikováno jakožto nejpozitivnější aspekt, který událost přinesla. Celkově byla revoluce hodnocena převážně pozitivně a považována za důležitý zvrat v našich dějinách.¹⁹

¹⁷ STEHLÍK, Ladislav. Od Povydrí k pramenům Vltavy. In: STEHLÍK, Ladislav. *Země zamyšlená 3*. První vydání. Praha © Československý spisovatel, 1970. Str. 215-220. ISBN: 22-004-70

¹⁸ ZSCHIEDRICH, Harald. Hohes Tourismuspotenzial. In: ZSCHIEDRICH, Harald. *Wirtschaftliche Zusammenarbeit in Grenzregionen*. Berlin: Copyright © BWV, 2011. Str. 73-74. ISBN: 978-3-8305-1867-9

¹⁹ HAMPL, Stanislav. VINOPAL, Jiří. ŠUBRT, Jiří. Centrum pro výzkum veřejného mínění | Časopis Naše společnost. *Reflexe novodobých českých dějin, sametové revoluce a současného vývoje v názorech veřejnosti* [online]. Copyright © 2022, 13.06.2012 [cit. 31.05.2022]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a1567/f28/100132s_Reflexe.pdf

3.2 Obec Srní

3.2.1 Charakteristika obce

Srní, které se tak nazývá podle častého výskytu srnčí zvěře, je samostatnou obcí, která v 18. století vznikla nejprve jako dřevařská osada.²⁰ Je ideálním zázemím pro pěší turistiku, cyklovýlety a v zimě též pro lyžování. Můžeme zde vidět mnoho zajímavostí a na obci je znát, že turisté toto místo vyhledávají, jelikož o ubytovací kapacity a jídelní zařízení zde není nouze.²¹ Další turistickou atrakcí, za kterou sem návštěvníci přijíždějí, je například krytý plavecký bazén, který je součástí dependance k Hotelu Srní.²² Znamé jméno, též spojeno s obcí, je Karel Klostermann, jenž Srní proslavil svými romány.²³ V roce 2023, který připadá na sté výročí úmrtí Karla Klostermanna, se na Srní dokonce chystá otevření tzv. *Domu Karla Klostermanna*.²⁴

Historie obce je zaznamenána v obecních kronikách. Bohužel většina 70. až 90. let v archivu není dostupná, přestože kronika v tuto dobu údajně zapisována byla. Od roku 1997 je vedena *2. kronika obce Srní*. Z důvodu chybějící části kronik a nedostupnosti aktuálních spisů – kronika byla psána pouze do roku 2015, v archivu dostupná je zatím pouze do roku 2011 – se nepodařilo porovnat historický vývoj podle dekád. Jako ukázka je zde porovnán tedy právě rok 1997, kdy v obci žilo 383 obyvatel s trvalým pobytem²⁵, rok 2007, kdy v obci žilo 268 obyvatel²⁶ a poslední rok dostupný

²⁰ ZÁLOHA, Jiří. ERHART, Josef. ERHARTOVÁ, Marie. *Šumava od A do Z*. Copyright © Jihočeské nakladatelství, 1984. Str. 159.

²¹ SRNÍ a okolí. *SRNÍ | šumavské horské středisko v centru Národního parku Šumava* [online]. ŠumavaNet.CZ [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.sumava.net/srni/>

²² Hotel Srní a dependance Šumava | Wellness hotely. *Lázně travel* [online]. Copyright 2022 CzechTravelAgency s.r.o. [cit. 29.01.2023]. Dostupné z: https://www.laznetravel.cz/hotel-srni-a-dependance-sumava-h6681.html?ppcbee-adttext-variant=RES_Bez_roku&zdroj=googleads&kampan=15446161817&sestava=133505858524&obsah=613602880527&slovo=hotel%20srn%C3%AD&gclid=Cj0KCOiAic6eBhCoARIsANlox86g-EZKE4ffAUGu3Ytc72VnMg7Ct2e5SIZ0jz UXn9GP0FKBApMEtsaAoFmEALw wcB

²³ SRNÍ a okolí. *SRNÍ | šumavské horské středisko v centru Národního parku Šumava* [online]. ŠumavaNet.CZ [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.sumava.net/srni/>

²⁴ KREJČÍ, Tereza. Tři diskuze o Šumavě | Jaká byla za Karla Klostermanna a jaká je dnes? *Sušické noviny*. Vydání 11/2022. Sušice: Sušické kulturní centrum SÍRKUS, 03.06.2022, roč. 33 [cit. 04.06.2022].

²⁵ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002, str. 10-12. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

²⁶ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2003-2007, str. 93 a 108. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460975/soap-kt_01738_obec-srni-2003-2007_0010

v archivu – 2011 (kdy též proběhlo sčítání lidu) s 259 obyvateli v obci²⁷. Pokles byl tedy více než 100 obyvatel s trvalým pobytem v průběhu zmíněných 10 let a v průběhu dalších 4 let nastal pouze zanedbatelný pokles v jednotkách čísel. V obci paradoxně přibývají nové domy, ale zároveň dochází k poklesu obyvatelstva.²⁸

3.2.2 Cestovní ruch v obci

Cestovní ruch v roce 1997 negativně ovlivnilo počasí z důvodu dlouhé zimy.²⁹ Naopak o deset let později byla zima překvapivě teplá³⁰, což může být zaviněno postupným globálním oteplováním. I přesto byla ubytovací kapacita obce využita a totéž se dá říci o šumavské autobusové dopravě.³¹ Průměrná návštěvnost Hotelu Srní a Hotelu Šumava v roce 2007 byla 57 %³², což je výrazný pokles od roku 1997, kdy činila 70 %³³. V roce 2011 bohužel nebyl cestovní ruch v kronice zmíněn.³⁴

V prosinci roku 97 došlo k otevření informačního střediska NP a CHKOŠ na Rokytě, ležící mezi Modravou a Srním. Zároveň byla v rámci Šumavy otevřena další tři střediska. Na Srní byla dokončena stavba hasičské zbrojnice a v témže roce také došlo k opravám Hotelu Vydra. Rekonstruován byl i Hotel Šumava, jehož ředitelskou pozici v této době zastupoval již zmíněný Václav Sklenář. Pan Sklenář je též známý pro své fotografie Šumavy, které jsou často publikovány v regionálním tisku. Oba

²⁷ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2008-2011, str. 35. [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460976/soap-kt_01738_obec-srni-2008-2011_0010

²⁸ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2003-2007, str. 93 a 108. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460975/soap-kt_01738_obec-srni-2003-2007_0010

²⁹ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002, str. 10-12. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

³⁰ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2003-2007, str. 107. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460975/soap-kt_01738_obec-srni-2003-2007_0010

³¹ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002, str. 10-12. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

³² Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2003-2007, str. 106. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460975/soap-kt_01738_obec-srni-2003-2007_0010

³³ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002, str. 12. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

³⁴ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2008-2011, str. 34-41. [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460976>

zmíněné hotely zaměstnávají desítky lidí, z čehož většinu tvoří místní obyvatelé. Cestovní ruch je tedy pro obec velmi přínosný z hlediska ekonomické aktivity obyvatelstva.³⁵ Konkrétně je nyní na Srní evidováno 22 fungujících ubytovacích zařízení, z nichž největší, Hotel Srní, má k dispozici více než 100 pokojů.³⁶

3.2.3 **Ekonomika v obci**

Ekonomický aspekt obce je v kronice taktéž zahrnut. Rok 1997 se nesl v duchu navýšení výdajů na investice. Negativně je ale ovlivnila inflace, která zavinila růst cen materiálu a služeb. Příjmy obce byly tvořeny především prodejem obecních bytů a pozemků. Z ubytovacího poplatku obec tento rok výtěžila téměř 1,4 mil. Kč, na čemž nejpodstatnější zásluhy, a více jak milionový podíl, měly Hotely Srní, Šumava a autokemping Antýgl s největšími ubytovací kapacitami.³⁷ V roce 2007 byly velkým fenoménem dotace, jež byly použity převážně na opravu pozemních komunikací. Dále proběhla rekonstrukce kašny, výstavba nové naučné stezky a neposlední důležitou inovací bylo postavení bankomatu.³⁸ V roce 2011 opět dostala obec na svůj chod příspěvek v podobě účelových dotací. Došlo k posílení kamerového systému a též k vybudování nové autobusové zastávky. V tomto roce obec pracuje na dnes velmi oblíbené turistické atrakci – vlčí stezce.³⁹

3.2.4 **Životní prostředí**

Hlavním tématem ochrany životního prostředí v roce 1997 byl problém s kůrovcem v šumavských lesích. Národní park vynaložil veškerou snahu na jeho

³⁵ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002, str. 10-12. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

³⁶ Český statistický úřad. *Hromadná ubytovací zařízení České republiky | Plzeňský kraj | okres Klatovy | Srní* [online]. Aktualizováno dne 09.06.2022 [cit. 09.06.2022]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/huz/obhuz.jsp?k=557111>

³⁷ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002, str. 16-17. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

³⁸ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2003-2007, str. 108. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460975/soap-kt_01738_obec-srni-2003-2007_0010

³⁹ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2008-2011, str. 35-36. [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460976>

zastavení.⁴⁰ V roce 2007 začala Správa NP vydávat noviny *Nová Šumava* s šumavskými aktualitami.⁴¹ Rok 2011 se stále nese v duchu boje s kůrovcem, dokonce dochází k aktivistickým hnutím, která se snaží zabránit kácení lesů.⁴² Z kronik je tedy zřejmé, že zastavení přemnoženého kůrovce je nesnadným dlouholetým úkolem.

Mateřská a základní škola, od prvního do pátého stupně, se na Srní nachází v jedné budově (viz fotografie v kapitole příloh). Vzhledem k velikosti obce a jejímu počtu obyvatel jsou ročníky ve škole spojeny dohromady ve třídách; jedná se tedy o školu malotřídního typu. Její ředitelka se snaží o vstřícnost a individuální přístup k dětem. Škola již několik let spolupracuje s NP Šumava, se kterým pořádají ekologické akce.⁴³

3.2.5 Demografické změny

Demografický vývoj obce Srní můžeme sledovat v následujícím grafu, kde je zahrnut přirozený přírůstek počtu obyvatel, tedy narození a zemřelí, a migrační přírůstek obyvatel, tedy přistěhovalí a vystěhovalí. Graf obsahuje data od roku 1989 až do roku 2021. Na začátku sledovaného období můžeme vidět velký migrační přírůstek, což lze přisoudit pádu železné opony a následnému hromadnému stěhování zpět na Šumavu. Taktéž přirozený přírůstek se v první polovině 90. let pohyboval v kladných číslech. Největší pokles můžeme sledovat v roce 1998, trvající ještě následujících deset let. V posledních letech přírůstky obyvatelstva nepřestávají kolísat.⁴⁴

⁴⁰ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002, str. 17. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

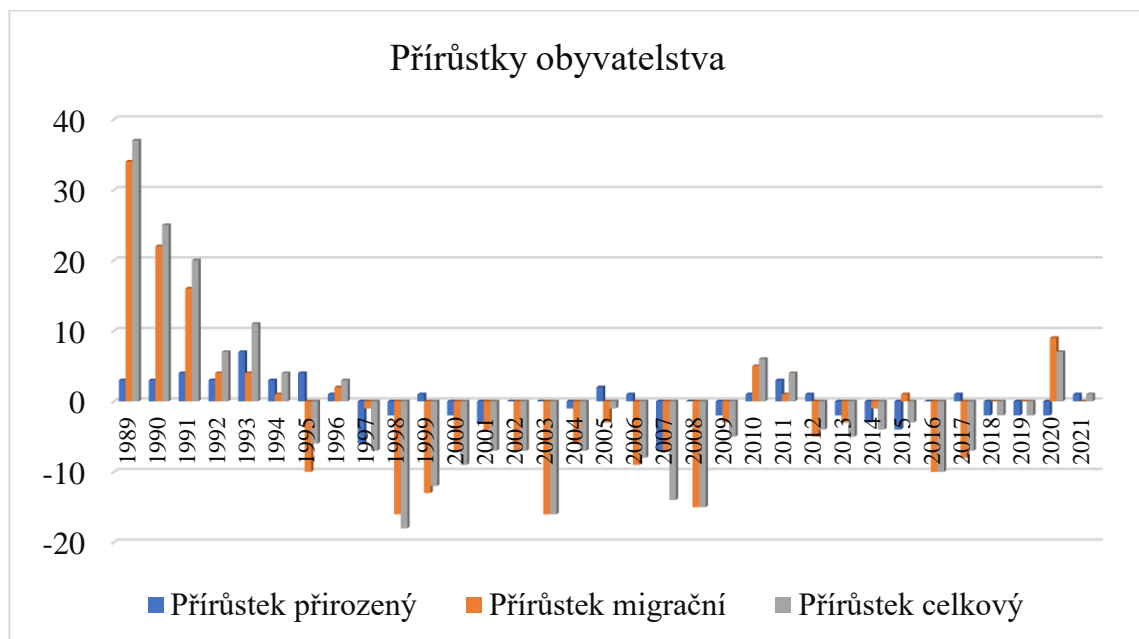
⁴¹ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2003-2007, str. 105. [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460975/soap-kt_01738_obec-srni-2003-2007_0010

⁴² Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium / Soupis kronik / Státní okresní archiv Klatovy / Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2008-2011, str. 39. [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460976>

⁴³ LOUDOVÁ, Daniela. Klatovský deník. *Zprávy region: Škola v Srní si zakládá na rodinném prostředí, roky spolupracuje s NP Šumava* [online]. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a. s., 06.11.2021 [cit. 22.09.2022]. Dostupné z: https://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/skola-v-srni-si-zaklada-na-rodinnem-prostredi-roky-spolupracuje-s-np-sumava-2021.html

⁴⁴ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR | Plzeňský kraj | Klatovy* [online]. Aktualizováno dne 10.05.2022 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Graf 1: Srní – přírůstky obyvatelstva

Zdroj: vlastní zpracování dle ⁴⁵

Dle Českého statistického úřadu počet obyvatel v obci k 1. 1. 2022 byl 217 osob, z čehož 111 bylo mužů a 106 žen. Průměrný věk stálých obyvatel k počátku roku dosahoval 45,2 let, což je ve srovnání s ostatními obcemi v klatovském okrese spíše vyšší průměr, jelikož průměrný věk v okrese vychází na rovných 44 let.⁴⁶

3.2.6 Komunální volby

Ve dnech 23. a 24. září 2022 probíhaly komunální volby do zastupitelstev obcí. Na Srní je pouze jeden volební obvod a do obecního zastupitelstva bylo voleno sedm členů. V těchto volbách účast nebyla příliš početná – dostavilo se k nim pouze 26,60 % obyvatel. Sdružení nezávislých kandidátů Srní bylo jedinou kandidující, a tedy i vítěznou stranou.⁴⁷ V zápisu z ustavujícího zasedání obce, které se konalo 17. října téhož roku, se lze dozvědět, že byl všemi sedmi zastupiteli zvolen Ing. Václav Veselý

⁴⁵ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR | Plzeňský kraj | Klatovy* [online]. Aktualizováno dne 10.05.2022 [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

⁴⁶ Český statistický úřad. *Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2022* [online]. Zveřejněno dne 29.04.2022, aktualizováno dne 09.08.2022 [cit. 23.09.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112022>

⁴⁷ Český statistický úřad. *Volby do zastupitelstev obcí konané 23.09. – 24.09.2022* [online]. Aktualizováno dne 21.10.2022 [cit. 21.10.2022]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2022/kv21111?XJAZYK=CZ&XID=1&XV=23&XDZ=1&XNUMNUTS=3202&XOBEC=557111&XSTRANA=0&XSTAT=0&XODKAZ=1&xf=1>

na pozici starosty obce. Starostovi byla svěřena kompetence k provádění rozpočtových opatření v určitých (v souboru vyjmenovaných) případech.⁴⁸

Na webových stránkách obce jsou dostupná usnesení zastupitelstva po komunálních volbách od roku 2006 do roku 2022. Z těchto dokumentů je zřejmé, že se členové zastupitelstva příliš nemění, což lze vidět na příkladu pana Veselého, který již v roce 2006 zastával pozici místostarosty⁴⁹ a v roce 2022 byl zvolen na pozici starosty obce.⁵⁰ Z výsledků se tedy dá předpokládat, že v následujících letech k význačným změnám ve vedení obce nejspíše nedojde.

⁴⁸ SRNÍ a okolí. *Usnesení zastupitelstva | Zápis z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce Srní* [online]. ŠumavaNet.CZ, 19.10.2022 [cit. 21.10.2022]. Dostupné z: https://www.sumava.net/srni/ou/user/deska21/zapis_17_10_2022.pdf

⁴⁹ SRNÍ a okolí. *Usnesení zastupitelstva | Usnesení z 1. ustavujícího zasedání OZ* [online]. ŠumavaNet.CZ, 06.11.2006 [cit. 24.11.2022]. Dostupné z: <https://www.sumava.net/ousrni/fr.asp?tab=ousrni&id=64&bur1=&pt=US>

⁵⁰ SRNÍ a okolí. *Usnesení zastupitelstva | Zápis z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce Srní* [online]. ŠumavaNet.CZ, 19.10.2022 [cit. 24.11.2022]. Dostupné z: https://www.sumava.net/srni/ou/user/deska21/zapis_17_10_2022.pdf

4 Vlastní práce

4.1 Metodika

Vytvoření komplexního obrazu rozvoje příhraničních oblastí Šumavy po sametové revoluci, nejprve se zaměřením na rozvoj Šumavy a následně se specifikací na obec Srní, je stanoveno jako cíl práce. Praktická část je založena na smíšeném designu výzkumu. V první části je jako kvantitativní metoda užito šetření polostrukturovaným dotazníkem. Pro zkompletování a zpřesnění informačních zdrojů slouží ve druhé části práce kvalitativní metoda – polostrukturovaný rozhovor.

4.1.1 Dotazníkové šetření a hypotézy práce

Součástí praktické neboli vlastní práce je polostrukturovaný dotazník. Dotazníkové šetření bylo zvoleno jakožto nástroj pro sběr dat z důvodu relativně jednoduchého shánění respondentů, jelikož vyplnění dotazníku je časově velmi nenáročné a především anonymní. Výzkumný vzorek obsahuje skupinu osob různých pohlaví i věkových kategorií. Jedinou podmínkou pro účast na výzkumu byla minimálně několikaletá spojitost s obcí, jakožto bydlení či práce/podnikání v obci. Dotazovaní žijí, či jezdí na Srní v rozsahu 5 až 37 let. V následující tabulce je znázorněn vzorek respondentů, kteří se podíleli na výzkumu.

Tabulka 1: Vzorek dotazovaných

Vzorek dotazovaných			
Pohlaví (%)	Věk (%)	Povolání (%)	Spojitost s obcí (%)
žena: 56,3	25 let a méně: 37,5	žák/student: 25	žije zde: 37,6
muž: 43,8	26-40 let: 18,8	důchodce: 18,8	má zde chalupu: 6,3
	41-60 let: 25	pracující: 56,3	má zde rodinu: 50
	61 let a více: 18,8		podniká zde: 6,3
			pracuje zde: 18,9

Zdroj: vlastní zpracování

V dotazníku bylo prvních šest otázek identifikačních – 1. pohlaví, 2. věk, 3. povolání, 4. spojitost s obcí, 5. zda mají v obci zapsané trvalé bydliště a 6. počet let

spojitosti s obcí. Dalších čtrnáct otázek se poté věnovalo tématu obce Srní a posledních pět bylo mířeno na Šumavu jako celek.

Pro rozšíření množství respondentů byla částečně použita metoda sněhové koule, díky které na dotazník odpovědělo třicet dva osob, z nichž osmnáct bylo žen a čtrnáct mužů. Bylo osloveno kolem padesáti až šedesáti osob s žádostí o vyplnění dotazníku, ale pouze třicet dva z nich dotazník opravdu vyplnilo. Dotazník byl účastníkům předkládán elektronicky, vytvořen formou online Google dotazníku a probíhal od začátku července do poloviny září roku 2022.

Participace na výzkumu byla nakonec nižší než bylo předpokládáno. Vliv na omezenou účast mohl mít faktor, že zodpovězení dotazníku bylo požadováno v letních měsících, kdy mnoho rezidentů nemívá tolik času jako přes rok, např. právě z důvodu práce v cestovním ruchu. Proto vzorek není určen k tomu, aby z něj byly vyvozovány obecně platné závěry a generalizace. Jedná se pouze o náhodný výběr několika občanů z dané obce, který má fungovat jako ukázka toho, jak stálí obyvatelé vnímají dění v obci. Vzhledem k počtu dotazovaných tedy nemůžeme vyloučit možnost případných odchylek. Také metoda sněhové koule může mít na tento výběr negativní vliv, přestože je vzorek mezigeneračně i genderově relativně rozmanitý.

Dotazníkové šetření zkoumá pohledy a názory účastníků výzkumu na zvolené téma a je následně porovnáno s předem stanovenými hypotézami. Tyto hypotézy pro bakalářskou práci jsou:

1. Místní obyvatelstvo se ztotožňuje s existencí Národního parku Šumava.
2. Obec Srní v posledních třiceti letech intenzivně podporuje rozvoj lokálního cestovního ruchu.

4.1.2 **Rozhovor**

Následně proběhl polostrukturovaný rozhovor s Václavem Sklenářem, který na Srní působil mezi lety 1985 a 2010 jako ředitel Hotelu Srní a má nemalý podíl na rozvoji turismu v obci. Osobní rozhovor byl uskutečněn pro hlubší nahlédnutí do

problematiky a pro doplnění nasbíraných dat z dotazníku. Tato technika byla zvolena pro lepší navázání kontaktu s dotazovaným a vytvoření detailnějšího obrazu o změnách spojených s revolucí. Rozhovor obsahuje témata, která jsou subjektivně zabarvena názorem/pocíty informátora.

Pan Sklenář byl vybrán jako respondent především díky svým dlouholetým zkušenostem s cestovním ruchem v obci, a to konkrétně i v době, kdy probíhaly zásadní porevoluční změny. Stále se zajímá o dění v obci a angažuje se v její kulturní sféře. Je členem redakční rady časopisu Šumava, který vydává NPŠ (v teoretické části práce je dokonce použit článek z tohoto časopisu napsaný přímo panem Sklenářem) a dále je členem rady NPŠ, kde zastupuje podnikatele v cestovním ruchu. Je též zakladatelem Spolku Karla Klostermanna, který nyní iniciuje výstavbu Domu Karla Klostermanna (viz teoretická východiska práce) a mezi lety 1998 až 2006 také působil jako zastupitel obce. Studoval na Střední hotelové škole v Mariánských lázních a na Srní přišel v roce 1985, kde byl zaměstnán jako vedoucí rekreačního střediska. Toto středisko bylo po revoluci (konkrétně v roce 1993) zprivatizováno, takže bylo jeho úkolem převést ho na hotel.⁵¹

Výzkum byl zakončen analýzou dat s potvrzením či vyvrácením stanovených hypotéz, diskuzí a v závěru shrnutím výsledků práce. V přílohách je pro lepší vizuální představu vložena fotodokumentace míst na Srní, které byly v práci často zmiňovány, jako např. Hotel Srní včetně jeho dependance (čili bývalý Hotel Šumava), místní základní škola i oblíbené turistické atrakce.

4.2 Výsledky dotazníku

4.2.1 Cestovní ruch v obci Srní

Z výsledků dotazníku bylo zjištěno, že největší změna dle tamějšího obyvatelstva nastala za poslední roky v oblasti turistiky (68,8 % respondentů zvolilo tuto možnost). Hlavním důvodem tohoto tvrzení bylo zvýšení počtu turistů v obci a následný růst počtu restauračních a ubytovacích zařízení a též výstavby nových

⁵¹ SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

budov – apartmánů, domů, chalup. To ovšem vede v mnoha případech k nespokojenosti místních obyvatel či potenciálních obyvatel, jelikož ceny takových staveb a stavebních pozemků jsou velmi vysoké. Zásahu na zvýšení návštěvnosti obce si též může přisvojit výstavba turistických atrakcí, jako je např. výběh s vlky nebo budování cyklostezek. Počet turistů na Šumavě vzrostl také díky pandemii, kdy nebylo možné vycestovat do zahraničí. Intenzita cestovního ruchu by se dle místních obyvatel měla ponechat na stávající úrovni (43,8 %) či ještě více podpořit (37,5 %). Pouze jeden z dotazovaných (3,1 %) byl pro zásadní regulaci cestovního ruchu a další tři (9,4 %) pro regulaci částečnou. Zbylé dvě osoby (6,3 %) vybraly možnost „nevím“. S turistickým provozem na vzestupu samozřejmě přichází i nová úskalí. Dostáváme se tedy k negativnímu vlivu na životní prostředí a bezohlednosti k přírodě, což se projevuje např. zvýšeným množstvím poházených odpadků ve volné přírodě.

Dotazovaní, kteří žili v obci již před rokem 1989, se shodli na tom, že největší změnou po sametové revoluci byl značný rozvoj v oblasti podnikání. Změna v systému zaměstnanosti rozšířila možnosti obživy obyvatel na práci v cestovním ruchu. Otevřely se další možnosti v rámci poznávání nových lokalit, které byly před revolucí uzavřeny. Tyto změny byly vnímány pozitivně, jelikož byl zájem o rozšíření povědomí o obci a získání turistické základny, což vedlo k lepším možnostem zaměstnání pro stálé občany.

Všem místním rezidentům ze zkoumaného vzorku přijde obec turisticky zajímavá. Za největší „turistická lákadla“ zde považují: Vchynicko-tetovský plavební kanál, Hauswaldskou kapli, výběh s vlky a výlety po okolních značených trasách. Dále zde turisté často navštěvují ještě Kostel Nejsvětější trojice, Klostermannovu vyhlídku a naučnou stezku. K tomu samozřejmě dopomohla též výstavba informačního centra přímo na návsi obce v roce 2009⁵². Přesto, jak je obec v posledních letech turisticky oblíbená, nejsou její rezidenti spokojeni s nabídkou pracovních příležitostí. Nedostatkem v tomto ekonomickém odvětví je především možnost stálého zaměstnání po celý rok, nejen v sezónních měsících.

⁵² POUZA, Ludvík. Klatovský deník. *Zprávy region: Na Srní mají nové infocentrum* [online]. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a. s., 16.08.2009 [cit. 15.09.2022]. Dostupné z: https://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/na-srni-maji-nove-infocentrum20090816.html

Ohledně podpory cestovního ruchu byly odpovědi relativně jednoznačné. Většina z dotazovaného vzorku byla pro ponechání turismu na stejné úrovni jako je nyní nebo pro jeho zvýšení, tedy větší podporu od obce. Je tedy zajímavé pozorovat, že i přes časté stížnosti na obecní úřad a jeho přespřílišnou soustředěnost na cestovní ruch, souhlasí většina dotazovaných s větší podporou turismu. Důvodem může být již zmíněný následný růst pracovních míst, který by místní obyvatelé ocenili.

4.2.2 Příležitosti v obci Srní

Obyvatelstvo není přespríliš spokojeno s příležitostmi pro mladou ani starší generaci. Výsledky hlasování lze detailně vidět v následujících dvou tabulkách, kde jsou odpovědi pro srovnání rozděleny podle věku respondentů.

Tabulka 2: Příležitosti pro mladou, střední i starší generaci v obci

Myslíte si, že jsou v obci dostatečné příležitosti pro mladou generaci? (Např. bydlení pro rodiny s dětmi, pracovní místa, školy, zájmové kroužky atp.)					
	Ano	Spíše ano	Spíše ne	Ne	Nevím
25 let a méně	0	2	7	3	0
26-40 let	1	1	2	2	0
41-60 let	0	0	5	2	1
61 a více let	0	0	2	4	0

Myslíte si, že jsou v obci dostatečné příležitosti pro střední a starší generaci? (Např. spolky, volnočasové aktivity, lékařská péče, dopravní dostupnost atp.)					
	Ano	Spíše ano	Spíše ne	Ne	Nevím
25 let a méně	0	0	7	2	3
26-40 let	2	0	4	0	0
41-60 let	0	4	4	0	0
61 a více let	0	0	3	3	0

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je možno vyčíst v tabulkách, nejmladší dotazovaní (25 let a méně) jsou s příležitostmi v obci nejvíce nespokojeni. Můžeme to dávat za vinu faktu, že většina hlasujících z této věkové kategorie jsou studenti, tudíž mají pravděpodobně zkušenost se životem ve větším městě, kde se jim naskytuje mnohem více příležitostí. Proto jim

může připadat, že v takto malé obci není nabídka dostačující. U všech ostatních kategorií se respondenti různých věkových skupin relativně shodli a převládala možnost, že o příležitosti je v obci spíše nouze.

Jednou ze vznesených stížností byla malá kapacita základní školy, což bylo popsáno jako problém především z důvodu spojených tříd. Tuto problematiku ovšem ředitelka školy vnímá naprosto opačně, tedy jako značnou výhodu. Podle ní má právě díky tomuto nastavenému režimu učitel na každého žáka více času, děti umí pracovat i ve skupinách a nejsou vystaveny neustálému stresu.⁵³

Dále by si místní přáli opravu pozemních komunikací, jelikož přístupové cesty k některým obydlím jsou především v zimě špatně sjízdné. Neposledním požadavkem je též lepší autobusová dostupnost, a to i v zimních měsících. Jeden z dotazovaných dokonce navrhl možné řešení podpory dopravy v zimním období, v podobě výstavby atrakce určené pro zimní sezónu, např. malého skiareálu (jako je provozován na Kvildě). V odpovědích nejednou zazněla též výtky na nedostatek obchodů s delší otevřací dobou či na špatnou dostupnost základních léků.

4.2.3 Ekonomika obce Srní

Neustále se opakujícím tématem v dotazníku bylo bydlení. V obci není dostatek dostupných parcel pro trvalé bydlení mladých rodin. Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, počet stálých obyvatel během posledních tří dekad spíše klesá. Obec totiž soustředí svou podporu převážně na cestovní ruch (který se zde skutečně daří rozvíjet), ale o to více opomíná své trvalé obyvatele. Mnoho občanů proto není spokojeno s činností obecního úřadu, a jelikož místní zastupitelstvo podporuje výstavbu nových ubytovacích zařízení za turistickým účelem, nezbyvá už tolik prostředků pro podporu místních obyvatel. Obec tudíž nemůže počítat s nárůstem přistěhovalců, kteří by zde chtěli mít trvalé bydliště. Tamní pozemky totiž začínají skupovat spíše movití lidé, kteří nemají k obci vyvinutý takový vztah jako místní starousedlíci. Srní vidí pouze jako rekreační lokalitu, ale neplánují v obci trvale žít.

⁵³ LOUDOVÁ, Daniela. Klatovský deník. *Zprávy region: Škola v Srní si zakládá na rodinném prostředí, roky spolupracuje s NP Šumava* [online]. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a. s., 06.11.2021 [cit. 22.09.2022]. Dostupné z: https://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/skola-v-srni-si-zaklada-na-rodinnem-prostredi-roky-spolupracuje-s-np-sumava-2021.html

Tři čtvrtiny respondentů uvedly nedostatek pracovních míst jako hlavní příčinu bránící rozvoji obce z hlediska trvalého obyvatelstva. Jako další činitel omezující rozvoj obce byla zvolena nedostupnost nájemního bydlení a nedostatek volnočasových aktivit jako jsou např. zájmové kroužky pro děti (50 % respondentů). Další v pořadí byla zmíněna nedostupnost obchodů s potravinami (konkrétně krátká otevírací doba), s drogerií a léky, málo kulturního vyžití, špatná dopravní dostupnost (autobusy jezdí z obce a do obce velmi zřídka) a též opět opakující se nedostupnost stavebních pozemků.

Na vývoj obce z ekonomického hlediska v posledních deseti letech se názory různí. 31,3 % respondentů hodnotí situaci pozitivně, dalších 31,3 % spíše pozitivně, 12,5 % neutrálně, 18,8 % negativně a 6,3 % velmi negativně. Převažuje tedy kladná zpětná vazba, kdy si dotazovaní pochvalují např. rekonstrukci kostela a parku a též snahu neustále v obci něco vylepšovat. Rozvoj obce pak může vést k větší nabídce pracovních míst, což je pro Srní jednoznačně pozitivním efektem. Jeden ze spokojených respondentů na otázku odpověděl: „*V tomto období zde přibyl počet podniků a stále se staví další, takže obec by si měla z ekonomického hlediska polepšit. Navíc často probíhá rekonstrukce obecních budov a prostor.*“ Mnoho občanů ale není spokojeno, protože se obec nesnaží zvyšovat počet trvalých obyvatel a raději rozprodává stavební parcely pro rekreační účely. Obecní úřad podle nich dostatečně neprojevuje zájem o své vlastní občany. Jeden z kritických komentářů zněl: „*Obec naprosto nevyužívá potenciálu vlastní atraktivity, trpí absencí nadhledu a vkusu svých představitelů a neslouží vlastním obyvatelům.*“

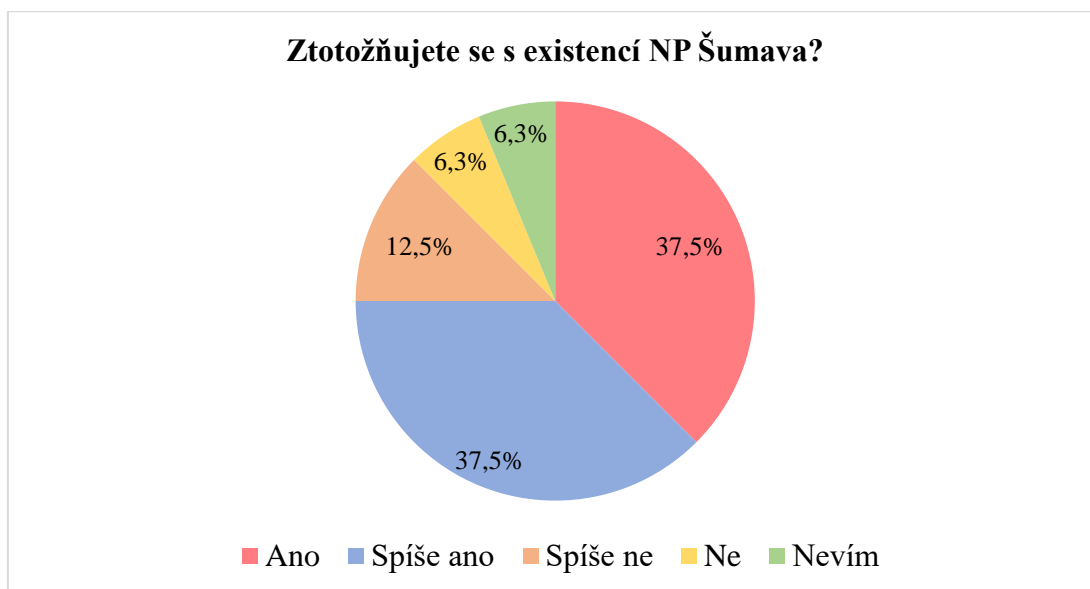
4.2.4 Národní park Šumava

Další část dotazníku byla zaměřena na Šumavu jako celek, její fungování a též na instituci NP Šumava.

Převážná většina respondentů vnímá existenci a fungování Národního parku Šumava spíše pozitivně (viz graf níže), a to především kvůli ochraně unikátní šumavské přírody, která je pro ně, jakožto místní obyvatele, nesmírně důležitá. Někteří též jeho funkci vnímají jako turistické lákadlo, jelikož kde jinde než v NP je možné pozorování jedinečných přírodních procesů. Vyskytly se ale i výjimky, které vystupují

proti NP Šumava, jelikož nesouhlasí s jeho současnou politikou. Jako další negativum byla vyzdvižena neschopnost zvládnutí situace okolo kůrovce anebo kontraproduktivnost instituce.

Graf 2: Dotazník – ztotožnění s existencí NPŠ

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.5 Cestovní ruch na Šumavě

Co dotazované na dnešní Šumavě obtěžuje nejvíce, je přílišné množství turistů, a to především v oblasti Modravy a Horské Kvildy. Většině z nich ovšem nevadí návaly turistů jako takové, ale spíše jejich bezohledné chování a nešetrnost k přírodě. Jako problém byla zmíněna též byrokracie NP a stále aktuální problém s přemnoženým kůrovcem. V dotazníku dokonce zazněl návrh na zpopularizování všech oblastí Šumavy, aby výletníci nejezdili pouze na pár nejvyhlášenějších míst, ale aby poznali Šumavu jako celek. Návaly turistů by se tím pádem rozložily mezi větší území. Dále by tomu mohla dopomoci výstavba a propagace cyklostezek po celém území Šumavy a také zapojení více obcí i NPŠ do projektů.

Dalším zmíněným problémem je migrace obyvatel. Odchod starousedlíků z obcí a příchod movitých lidí, kterým často chybí vztah k přírodě či dané oblasti. Také záležitost s výstavbou apartmánových bytů, která se zmíněnou migrací úzce souvisí – rozprodávání pozemků a zanedbávání místních občanů, stejně jako v obci Srní.

4.3 Výsledky rozhovoru

4.3.1 Porevoluční změny v cestovním ruchu v obci Srní

Porevoluční změny v cestovním ruchu lze pozorovat na konkrétním případě Hotelu Srní, dříve fungujícím jako rekreační středisko. Za socialismu bylo v této oblasti Šumavy zaměstnáno značné množství pracovníků v těžebním průmyslu. Klientelu mělo tedy rekreační středisko stálou a nemuselo se strachovat o naplnění kapacity. Horníci sem byli dováženi autobusem a dostávali poukazy na ubytování a stravu, které byly hrazeny převážně odbory. Největším problémem pro fungování střediska za socialismu bylo dle Sklenáře shánění potravin. Ani se zaměstnanci nebyl problém – pokojské často dojížděly ze Sušice a ostatní pracovníci bydleli v rekreačním středisku.⁵⁴

Tímto způsobem ubytování fungovalo ještě v určitém „mezidobí“ po sametové revoluci, dokud v září roku 1992 neproběhlo rozhodnutí o privatizaci střediska, tedy že se z něj od 1. ledna roku 1993 stává hotel. Příchod komerce totiž vedl k výraznému zvýšení nákladů, což nebylo pro odbory dlouhodobě udržitelné. To následně dospělo ke ztrátě veškeré klientely hotelu. Po této změně pan Sklenář objížděl německé a především holandské cestovní kanceláře, díky nimž se podařilo udržet hotel v provozu. O Šumavu v tu dobu nebyl převeliký zájem, jelikož ještě neměla vybudovanou infrastrukturu. Mimo přírody tedy neměla příliš co nabídnout.⁵⁵

V tomto období probíhala celková renovace Hotelu Srní – komplex se musel z velké části předělat a zateplit. Dříve, když ubytování využívali horníci, byl dostatek uhlí a izolace nebyla potřeba. Také bylo nutné zmodernizovat provoz, což zahrnovalo např. vyučení zaměstnanců, a to s důrazem na jazyky, především němčinu, aby se číšníci a recepční byli schopni domluvit se zahraniční klientelou. Velkou změnou po revoluci byla též zodpovědnost za hospodářský výsledek.⁵⁶

⁵⁴ SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ibid.

V roce 1996 byl společností Komes a. s. odkoupen Hotel Šumava od Jednoty Sušice a přičleněn do majetku. Spravoval ho taktéž pan Sklenář, který z něj později vytvořil dependanci k Hotelu Srní.⁵⁷ Nyní spadají oba hotely pod akciovou společnost HOTELY SRNÍ, a. s., která vznikla v roce 2008 jako nástupnická společnost po rozdělení zanikající společnosti SHD – Komes a. s.⁵⁸

Nyní, po téměř třech dekadách, lze vidět markantní rozdíl – turisté poptávají rekreaci na Šumavě ve velkém měřítku a lůžkové kapacity stále přibývají. Pro hotely je zásadním faktorem udržení kvality, aby je hosté stále navštěvovali.⁵⁹

4.3.2 Cestovní ruch v obci Srní dnes

Cestovní ruch je podle pana Sklenáře jediná možnost obživy obce, a proto je třeba se na něj soustředit a investovat do něj. Pro zmodernizování obce se snažil prosadit průtah a vylepšení pozemní komunikace (pro pěší turisty, cyklisty i lepší vozovky pro motorová vozidla), což se mu bohužel nepodařilo.⁶⁰

Za zásadní považuje přilákat co nejvíce turistů též mimo hlavní sezónní měsíce. Během jarních prázdnin (únor, březen) hotely nemívají problém s nedostatkem klientů. Snaha je udržet sezóny co nejdéle, ale hotely by se podle něj měly více zaměřit též na mimosezónní semináře a kongresy; tedy v dobu, kdy se obvykle nenajíždí ubytovávat velké skupiny hostů. Právě navýšení počtu návštěvníků by měla jít obec naproti například udržováním lyžařské stopy. V minulosti byl již vytvořen Srňský okruh pro běžkaře, který ale musel být přerušen z důvodu prodání pozemků a stavbou v jeho trase. Obec by mohla být více zatraktivněna pro přilákání turistů, ale chybí zde například lavičky a možnosti občerstvení také nejsou dostatečné.⁶¹

⁵⁷ SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

⁵⁸ Veřejný rejstřík a Sbirka listin. *Sbirka listin | HOTELY SRNÍ, a. s.* [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky © 01.09.2008 [cit. 02.11.2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=13913336&subjektId=395969&spis=87250>

⁵⁹ SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid.

Některé z místních obyvatel cestovní ruch živí, ale jiní jsou jím naopak obtěžováni z důvodu přílišné frekventovanosti turistů. Často si ovšem neuvědomují, že z cestovního ruchu se odvádí velké množství prostředků obci, díky kterým vzrůstá možnost investování do dalšího rozvoje Srní. Pro obec je tedy výhodné podporovat turismus, ale zároveň nastavit rozumné hranice, díky kterým by bylo vyhověno všem zúčastněným stranám. Podle pana Sklenáře je nesmysl výstavba dalších ubytovacích zařízení, které nenabízejí restaurační provoz. V obci nyní panuje nepřímá úměra – počet místních obyvatel spíše klesá, zato počet nemovitostí roste. Obec by se neměla dostat do fáze, kdy bude přestavěna penziony. Je přece známa pro své výhledy a pohádkovou krajinu a byla by škoda, aby přebytečným budováním novostaveb ztratila své kouzlo.⁶²

4.3.3 Fungování obce Srní

Jak již bylo zmíněno v metodice, v roce 1998 byl pan Sklenář zvolen do zastupitelstva obce, kde působil osm let. Obec byla v tu dobu ponořena do 14 milionového dluhu⁶³ kvůli stavebním parcelám, které prodala pod cenou. Tento dluh se splácel dalších šest let, dokud se obec neoddlužila a až následně došlo k možnosti realizace dalších projektů. V tomto období se na Srní řešila například oprava komunikací, veřejné osvětlení a pan Sklenář prosadil obnovu místního bývalého hřbitova. Obec dokonce získala 20 mil. Kč z prodeje lesů Národnímu parku Šumava, což význačně navýšilo prostředky na další dotace. V současnosti je zaveden nový územní plán, který zahrnuje prodávání parcel a výstavbu ubytovacích zařízení.⁶⁴

Fungování obce se obměnou režimu zásadně změnilo. Do roku 1989 se zde nacházely vojenské lesy a statky – místní obyvatelé tedy byli zaměstnáni především jako dřevorubci. V roce 1991, když se ustanovil Národní park Šumava, byla nastolena jiná kritéria – vojenské lesy zmizely a statek ukončil činnost kvůli vysokým nákladům. Rezidenti tím pádem přicházeli o práci a nové možnosti pracovních pozic se nabízely

⁶² SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

⁶³ Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002, str. 36. [cit. 15.11.2022]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

⁶⁴ SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

právě v ubytovacích zařízeních. Obyvatelé ale často v cestovním ruchu nechtěli či neuměli pracovat, což v mnoha případech vedlo ke stěhování z obce. Lidé přišli o práci, prodali svůj pozemek za výhodnou cenu a odešli, často do větších měst jako je např. Sušice.⁶⁵

4.3.4 Kultura a komunita v obci Srní

Aktuální kulturní vyžití v obci je dle pana Sklenáře v podstatě neexistující. I proto se Spolkem Karla Klostermanna iniciují otevření Domu Karla Klostermanna. To zajišťuje obec ve spolupráci s Geoparkem Královská Šumava⁶⁶ a již zmíněným spolkem, který je původcem myšlenky. Projekt je dotován z německého fondu Smíření⁶⁷ a je zamýšleno, aby z Domu Karla Klostermanna vzniklo místo pro expozici, a případné přednášky pro návštěvníky obce. Může to být tedy považováno za další krok vpřed při budování lepšího zázemí obce a zpestření její kultury.⁶⁸

Když se rezidenti potřebují někde sejít, nabízí se možnost shromáždění v místní hasičské zbrojnici. Dříve bylo možné domluvit se s panem Sklenářem, který byl ochoten poskytnout pro shromáždění sál bývalého Hotelu Srní. Dnes, v postrevolučním režimu, už funguje hotel na komerci, takže nemá potřebu poskytovat obci sociální služby.⁶⁹

Je důležité, aby obec kladla důraz na vybudování určitého sociálního zázemí pro své občany. Zachování základní a mateřské školy, a tím pádem poskytnutí

⁶⁵ SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

⁶⁶ *Geopark Královská Šumava* – „Geopark Královská Šumava představuje část jednoho z geologicky nejstarších území v Evropě, které od středověku podléhalo – jako hraniční území – přímo českému králi a o němž se v historii mluví jako o ‘Královském hvozdu’. (...) Vznikl v roce 2016 – na soutoku dvou zlatonosných řek...“ (Geopark Královská Šumava. *Geopark Královská Šumava – Chytrá turistika* [online]. Český svaz ochránců přírody Rejstejn © 2022 [cit. 21.10.2022]. Dostupné z: <https://www.kralovskasumava.cz/>)

⁶⁷ *Smíření 2016* je jeden z projektů podporovaných Česko-německým fondem budoucnosti s cílem propojení současných českých obyvatel a německých vysídlených (tedy bývalých) obyvatel. (Česko-německý fond budoucnosti. *Diskusní fóra a odborná spolupráce | Smíření 2016* [online]. Česko-německý fond budoucnosti © 2022 [cit. 21.10.2022]. Dostupné z: <https://www.fondbudoucnosti.cz/co-podporujeme/diskusni-fora-a-odborna-spoluprace/smireni-2016?referrerID=0>)

⁶⁸ SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

⁶⁹ Ibid.

rezidentům, aby nemuseli všude dojíždět, je dle pana Sklenáře stěžejním faktorem pro udržení stálého obyvatelstva.⁷⁰

4.3.5 Národní park Šumava

Pan Sklenář považuje existenci Národního parku Šumava za důležitou a souhlasí s jeho myšlenkou. Na počátku jeho vzniku ale s NPŠ lidé příliš nesouhlasili z důvodu schnoucího lesa. Nyní, v době stále narůstajícího globálního oteplování, můžeme pozorovat, že smrkové monokultury nejsou životaschopné. Je tedy třeba les přeměnit na funkční systém, který bude ekologicky i ekonomicky udržitelný a bude náležitě fungovat – produkovat kyslík a zadržovat vodu.⁷¹

⁷⁰ SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

⁷¹ Ibid.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Cestovní ruch a inovace v obci Srní

Díky zjištěným informacím a odpovědím respondentů, kteří se podíleli na výzkumu, lze stanovenou hypotézu potvrdit – obec Srní v posledních třiceti letech intenzivně podporuje rozvoj lokálního cestovního ruchu. Za tuto dobu obec znatelně zdokonalila svou infrastrukturu. Proběhla rekonstrukce hotelů, výstavba hasičské zbrojnice a informačního centra, výstavba vlčí stezky, oprava mostů, komunikací podél Vchynicko-tetovského plavebního kanálu a mnohé další inovace. Některé stále probíhají (např. již zmíněný Dům Karla Klostermanna, který se chystá k otevření v letošním roce – 2023). Všechny tyto změny se uskutečnily i přesto, že obec byla mezi lety 1998 až 2004 silně zadlužena. Tento dluh byl po šesti letech úspěšně překonán především díky prodeji lesů Národnímu parku Šumava. Zastupitelstvo tedy intenzivně využívá své finanční prostředky pro inovování a zkrášlování obce.

Revoluce se zasloužila o změnu režimu a tím pádem i vznik nových možností jako je např. podnikání a nové pracovní pozice v oboru cestovního ruchu. To se z počátku zdálo jako skvělá příležitost pro obec Srní a její obyvatele. Ovšem stálí občané nejsou nyní natolik spokojeni, jak se nejprve mohlo zdát. Možnosti zaměstnání v cestovním ruchu jsou sice stále v nabídce, ale převážně v sezónních měsících. Z dotazovaného vzorku lze pozorovat, že mnoho rezidentů je s rozhodováním obce nespokojeno z důvodu nedostatku stálých pracovních míst, což následně snižuje životní úroveň a též vidinu obce jakožto ideálního trvalého zázemí. Tuto situaci by dle rozhovoru i několika odpovědí v dotazníku mohl k lepšímu změnit ještě výraznější rozvoj turismu (i mimo sezónní měsíce), o který se zastupitelstvo obce snaží a investuje do něj značnou část svých prostředků. Je to ovšem dlouhodobá investice. Tím, že se obecní zastupitelstvo soustředí převážně na cestovní ruch, není místními občany přespříliš oblíbeno (viz zkoumaný vzorek). Ti mají totiž pocit, že zastupitelstvo podporuje výstavbu nových apartmánů a rozprodávání stavebních parcel, ale rezidentům jako takovým dostatečné množství pozornosti nevěnuje. Tyto parcely pak zkupují podnikatelé, kteří tu nechtějí trvale žít, ale plánují navštěvovat Srní pouze za rekreačními účely. Obec by se dle respondentů měla více soustředit na

poskytování dostatečného zázemí trvalému obyvatelstvu, aby se z obce rezidenti příliš nestěhovali. Naopak by bylo pro obec příhodné přilákat na Srní více rodin s dětmi, aby se průměrný věk obyvatel v obci přestal zvyšovat. K počátku roku 2022 činil průměrný věk 45,2 let, což je v klatovském okrese nadprůměrně vysoké číslo (viz teoretická východiska práce). Počet stálých obyvatel klesá též z důvodu nedostatku stavebních parcel a kvůli nedostupnosti nájemního bydlení.

V dotazníku byla vznesena stížnost na příjezdové cesty k některým z místních obydlí, které jsou již staré, a tudíž ve velmi špatném stavu. To působí rezidentům obtíže obzvláště v zimě. Další nedokonalostí obce je nedostatek odpadkových košů, což je nepříjemnost pro turisty, ale opět především pro místní obyvatele. Z dosavadního sběru dat z práce vychází, že by se obec měla na tyto chyby zaměřit, aby ulehčila a zpříjemnila život svým občanům. Začít investovat do zmíněných „drobných“ oprav a díky tomu postupně vybudovat silné zázemí, na které se rezidenti budou moci spolehnout, protože naplňuje jejich potřeby. Následně může začít investovat do větších projektů a tím přilákat turisty; v nejlepším scénáři i mimo sezónu.

Z rozhovoru vedeného s panem Sklenářem (který se v odvětví cestovního ruchu pohybuje celý život) vyplynulo, že cestovní ruch je pro obec významným vlivem pro rozšiřování peněžních prostředků. Odpovědi respondentů se také povětšinou shodovaly na tom, že podpora turismu je důležitým činitelem, který přináší stěžejní finanční nástroje pro rozvoj obce. To vede ke zvyšování životní úrovně a rozšiřování možností obce. Je tedy potřeba turismus nadále podporovat. I přes vyslovenou podporu tomuto odvětví, a tedy vyjádření souhlasu s činností zastupitelstva, se místní občané cítí zanedbáni. Klíčové by mělo být nalezení rovnováhy – udělat obec dostatečně útulnou a nápomocnou svým rezidentům a zároveň atraktivní pro návštěvníky. V zájmu obce je nezapomenout na to, že díky hojnému počtu aktivních ubytovacích zařízení přispívají místní poplatky z pobytu zásadně k chodu obce, tudíž je cestovní ruch pro Srní z ekonomického hlediska jednoznačně pozitivním přínosem. Proto by obec jeho podpoře měla věnovat pozornost. Je tedy diskutabilní, zda se dá kritika vedení obce považovat za konstruktivní a zda je vůbec možné najít z této situace reálné východisko, které by vedlo k větší spokojenosti obyvatel.

5.2 Kultura v obci Srní

Pokud si obec chce udržet stálé obyvatelstvo, je pro ni důležité poskytovat jim příznivé zázemí a udržovat určitou úroveň nabídky služeb. Pod těmito službami si lze představit obchody s potravinami, tiskem, drogerií či léky, ale též kulturu v obci. Kulturu, kterou by ocenili místní, ale přilákala by též turisty. Proto obec, podle slov pana Sklenáře, intenzivně pracuje na Domu Karla Klostermanna, který by měl sloužit pro expozici a případné další výstavy či přednášky. Dále lze mezi žádané služby řadit dopravní spojení, tedy autobusy z obce i do obce, a v neposlední řadě též základní a mateřskou školu, která se dá považovat za význačné pozitivum pro rodiny s dětmi žijící v obci. Nabídka zájmových kroužků či jiných volnočasových aktivit by obci Srní též podle místních pomohla zvýšit svou atraktivitu.

5.3 Národní park Šumava

Národní park Šumava hraje v postrevolučních změnách významnou roli. Díky jeho vzniku v roce 1991 se zachovala část přírody, která žije vlastním životem a její estetikou a jedinečností se jezdí na Šumavu kochat mnoho turistů. V letech záhy po revoluci sem přijížděli turisté povětšinou zahraniční, především Holanďané a Němci. Ovšem po vybudování nových ubytovacích zařízení, zlepšení celkové infrastruktury, dostupnosti a hlavně nabídky nových turistických atrakcí Šumavy, započali krásy tohoto území objevovat též čeští návštěvníci. Zahájilo se budování cyklotras i pěších zón pro turisty a pro zimní sezónu tras pro lyžaře na běžkách. Díky funkci a pravidlům NPŠ je nyní na Šumavě zelené zázemí, které může narušovat pouze příroda sama, nikoliv lidé. Rezidenti povětšinou s NP souhlasí a přijde jim důležité místní přírodu nastaveným řádem chránit (75 % respondentů vyjádřilo v dotazníku souhlas), čímž se podařilo zodpovědět druhou stanovenou hypotézu bakalářské práce. Vyskytli se ale i tací, kteří se s jeho činností tak úplně neztotožňují, a to především kvůli nepříjemné situaci s kůrovcem.

5.4 Cestovní ruch na Šumavě

Ruku v ruce s cestovním ruchem přichází riziko znečištění přírody bezohlednými návštěvníky. Poházené PET lahve v lesích či přetékané koše na

odpadky – to je jedno z výrazných negativ turismu, se kterým je nutno počítat. I v tomto ohledu je potřeba šumavské obce na tento dopad připravit, např. posílením frekvence vývozu odpadu.

Zmíněným návrhem, jak vyřešit návaly turistů v oblíbených šumavských destinacích, bylo zpopularizování dalších oblastí Šumavy. Větší propagace a nabídka turistických atrakcí v ostatních obcích, nejen na Kvildě a Modravě. I proto je dle místních důležité investovat do oprav komunikací a zvážit přidání autobusových spojů po celé oblasti. Uskutečnění nových projektů, jako např. vybudování malého skiareálu v obci Srní, zaznělo od jednoho z respondentů v dotazníku jako konkrétní návrh. Hlavní myšlenkou bylo jeho fungování v zimních měsících, což by též napomohlo snaze navýšit počet návštěvníků i mimo sezónu.

Změny v cestovním ruchu během let můžeme pozorovat také na obměně návštěvníků. Dříve sem vyráželi převážně cizinci, až poté oblast přilákala samotné Čechy. Nyní přijíždějí zahraniční turisté, ale převládají povětšinou tuzemští. Také by se dalo říci, že o šumavské destinace je již relativně ustálený zájem a příjezd návštěvníků je v posledních letech spolehlivější. Po sametové revoluci se konaly zájezdy převážně s cestovními kanceláři, které měly smlouvy s ubytovacími zařízeními, což dnes již není využíváno v tak hojném rozsahu. V dnešní době převažují výlety, které si návštěvníci naplánují samostatně. Z výzkumu můžeme pozorovat, že o Šumavu je nyní výraznější zájem než před třiceti lety. Lze vidět nesmírný posun šumavského turismu v mnoha ohledech vpřed, ať už se jedná o školení zaměstnanců v cestovním ruchu, bohatou přírodu zachovalou díky NP Šumava či výstavbu cyklostezek a mnoha dalších atrakcí.

6 Závěr

Změna režimu a pád železné opony přinesly naší republice mnohé změny, a to především v oblasti rozvoje podnikání a s ním spojené častější zaměstnávání v cestovním ruchu. Vzrostla snaha zvýšit nabídku služeb a přilákat do příhraničních oblastí návštěvníky, jelikož Šumava se v posledních letech stala oblíbenou turistickou destinací, a tudíž je cestovní ruch ideální příležitostí pro ekonomický rozvoj území.

Závěrem práce je shrnutí rozvoje cestovního ruchu na Šumavě, konkrétně v obci Srní, a s ním souvisejících změn po sametové revoluci. Díky dotazníkovému šetření, na které odpovídali místní rezidenti, a polostrukturovanému rozhovoru se podařilo utvořit komplexní obraz vývoje obce v posledních třiceti letech a tím splnit cíl práce. Obě stanovené hypotézy se podařilo potvrdit.

Během analýzy výsledků dotazníku se vyskytl zajímavý vzorec. Obec Srní je závislá na příjmech z turismu, tudíž je pro její životní úroveň důležité, aby do rozvoje cestovního ruchu nadále investovala. Obyvatelé však s tímto přístupem nejsou úplně spokojeni. Přijde jim, že obec se soustředí až příliš na turisty a málo na své rezidenty. Srní má ovšem z cestovního ruchu (především z místních poplatků z pobytu) podstatné příjmy, které následně investuje do oprav a inovací v rámci obce. Tudíž aby obec měla vyšší příjmy a více možností, vyplatí se do turistiky investovat. Rezidenti by ale ocenili spíše nabídku dostupného bydlení pro stálé obyvatele, zájmové kroužky či spolky a častější dopravní spojení do obce – jednoduše více „obyčejných“ pravidelných služeb na denní či týdenní bázi. Zastupitelstvo by se proto mělo více zaměřit na své občany, jelikož udržet v obci stálé obyvatele je pro chod jakékoli obce nezbytné. S tím souvisí též nedostupnost bydlení pro mladé rodiny, která brání přistěhování nové generace na Srní, kvůli čemuž se stále zvyšuje věkový průměr obyvatel. Zastupitelstvo by se tedy mělo nadále snažit o udržení cestovního ruchu minimálně na stejné úrovni jako funguje nyní, ale zároveň nepřehlížet požadavky svých občanů a více s nimi spolupracovat. Hypotézu, zda obec Srní v posledních třiceti letech intenzivně podporuje rozvoj lokálního cestovního ruchu, lze tedy jednoznačně potvrdit.

Vznik Národního parku Šumava hraje v porevolučních změnách významnou roli. Díky jeho funkci chce krásy území objevovat mnoho turistů. Má tedy zásluhu na zvýšeném zájmu výletníků o oblast. Díky němu se přírodu podařilo zachovat v jejím přirozeném stavu, což v posledních letech imponuje turistům pěším, cyklistům i lyžařům. Stanovená hypotéza, která zněla, že místní obyvatelé se ztotožňují s existencí NP Šumava, byla také potvrzena.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní prameny

ANDĚRA, Miloš a ZAVŘEL, Petr za kolektiv. *Šumava – příroda, historie, život*. První vydání. Copyright © Baset, 2003. ISBN: 80-7340-021-9

EMMERT, František. *Sametová revoluce | Cesta ke svobodě*. Druhé vydání. Copyright © Albatros Media a. s., 2019. ISBN: 978-80-264-2834-3

GODDE, Pamela. PRICE, Martin. ZIMMERMANN, Friedrich. *Tourism and Development in Mountain Regions*. Copyright © CAB International, 2000. ISBN: 0-85199-391-5

LAKOSIL, Jan. *Šumava krásná i smrtící | v dobových fotografiích a dokumentech*. Copyright © Mladá fronta, 2014. ISBN: 978-80-204-3481-4

STEHLÍK, Ladislav. *Země zamyšlená 3*. První vydání. Praha © Československý spisovatel, 1970. ISBN: 22-004-70

ZÁLOHA, Jiří. ERHART, Josef. ERHARTOVÁ, Marie. *Šumava od A do Z*. Copyright © Jihočeské nakladatelství, 1984.

ZSCHIEDRICH, Harald. *Wirtschaftliche Zusammenarbeit in Grenzregionen*. Berlin: Copyright © BWV, 2011. ISBN: 978-3-8305-1867-9

7.2 Online zdroje

BARTOŠ, Michal. KUŠOVÁ, Drahomíra. ZEMEK, František. TĚŠITEL, Jan. *Green Belt – nejdelší systém biotopů v Evropě* [online]. Copyright © 2006. Dostupné z: http://publikacie.uke.sav.sk/sites/default/files/2006_5_238_242_bartos.pdf

Česko-německý fond budoucnosti. *Diskusní fóra a odborná spolupráce | Smíření 2016* [online]. Česko-německý fond budoucnosti © 2022. Dostupné z: <https://www.fondbudoucnosti.cz/co-podporujeme/diskusni-fora-a-odborna-spoluprace/smireni-2016?referrerID=0>

Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR | Plzeňský kraj | Klatovy* [online]. Aktualizováno dne 10.05.2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>

Český statistický úřad. *Hromadná ubytovací zařízení České republiky | Plzeňský kraj | okres Klatovy | Srní* [online]. Aktualizováno dne 09.06.2022. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/huz/obhuz.jsp?k=557111>

Český statistický úřad. *Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2022* [online]. Zveřejněno dne 29.04.2022, aktualizováno dne 09.08.2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112022>

Český statistický úřad. *Volby do zastupitelstev obcí konané 23.09. – 24.09.2022* [online]. Aktualizováno dne 21.10.2022. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2022/kv21111?XJAZYK=CZ&XID=1&XV=23&XDZ=1&XNUMNUTS=3202&XOBEC=557111&XSTRANA=0&XSTAT=0&XODKAZ=1&xf=1>

DVOŘÁK, Jan. *mujRozhlas. Šumavě vládli až do roku 1989 vojáci* [online]. Copyright © 2022, 07.04.2021. Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/poznavame-sumavu/sumave-vladli-az-do-roku-1989-vojaci>

Geopark Královská Šumava. *Geopark Královská Šumava – Chytrá turistika* [online]. Český svaz ochránců přírody Rejštejn © 2022. Dostupné z: <https://www.kralovskasumava.cz/>

HAMPL, Stanislav. VINOPAL, Jiří. ŠUBRT, Jiří. Centrum pro výzkum veřejného mínění | Časopis Naše společnost. *Reflexe novodobých českých dějin, sametové revoluce a současného vývoje v názorech veřejnosti* [online]. Copyright © 2022, 13.06.2012. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a1567/f28/100132s_Reflexe.pdf

Hotel Srní a depandance Šumava | Wellness hotely. *Lázně travel* [online]. Copyright 2022 CzechTravelAgency s.r.o. [cit. 29.01.2023]. Dostupné z: https://www.laznetravel.cz/hotel-srni-a-depandance-sumava-h6681.html?ppcbee-adtext-variant=RES_Bez_roku&zdroj=googleads&kampan=15446161817&sestava=133505858524&obsah=613602880527&slowo=hotel%20srn%C3%AD&gclid=Cj0KCQiAic6eBhCoARIsANlox86g-EZKE4ffAUGu3Ytc72VnMg7Ct2e5SIZ0jz_UXn9GP0FKBApMEtsaAoFmEALw_wcB

Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 1997-2002. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460974>

Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2003-2007. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460975/soap-kt_01738_obec-srni-2003-2007_0010

Kronika obce | Porta fontium. *Porta fontium | Soupis kronik | Státní okresní archiv Klatovy | Srní (archiv Klatovy)* [online]. Datace 2008-2011. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/iipimage/30460976>

MORAVEC, Luboš. Šumava – zelená střecha Evropy | národní park, CHKO, UNESCO. *iTRAS – to nej z české krajiny* [online]. Copyright © 2009, aktualizace 28.09.2013. Dostupné z: <https://itras.cz/sumava/>

Národní park Šumava | NP Šumava zastřešuje národní park a chráněnou krajinnou oblast. *Území pod Správou NPS* [online]. Copyright © 2008. Dostupné z: <https://www.npsumava.cz/sprava-np/uzemi-pod-spravou-nps/>

Klatovský deník. *Zprávy region* [online]. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a. s. Dostupné z: https://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/

SCHMIEDTOVÁ, Věra. Český rozhlas. *Příhraničí* [online]. Copyright © 1997, 26.03.2006. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/prihranici-8621533>

SRNÍ a okolí. *SRNÍ | šumavské horské středisko v centru Národního parku Šumava* [online]. ŠumavaNet.CZ. Dostupné z: <https://www.sumava.net/srni/>

SRNÍ a okolí. *Usnesení zastupitelstva | Usnesení z 1. ustavujícího zasedání OZ* [online]. ŠumavaNet.CZ, 06.11.2006. Dostupné z: <https://www.sumava.net/ousrni/fr.asp?tab=ousrni&id=64&burl=&pt=US>

SRNÍ a okolí. *Usnesení zastupitelstva | Zápis z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce Srní* [online]. ŠumavaNet.CZ, 19.10.2022. Dostupné z: https://www.sumava.net/srni/ou/user/deska21/zapis_17_10_2022.pdf

Tisícovky. *Šumavské podhůří* [online]. Copyright © 2003. Dostupné z: <http://www.tisicovky.cz/cs/hory/sumavske-podhuri/>

Turistika.cz. *Šumava – pohoří* [online]. Copyright © 2007, aktualizace 12.03.2005. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/sumava-pohori/detail>

Veřejný rejstřík a Sběrka listin. *Sběrka listin | HOTELY SRNÍ, a. s.* [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky © 01.09.2008. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=13913336&subjektId=395969&spis=87250>

7.3 Periodický tisk

KREJČÍ, Tereza. Tři diskuze o Šumavě | Jaká byla za Karla Klostermanna a jaká je dnes? *Sušické noviny*. Vydání 11/2022. Sušice: Sušické kulturní centrum SIRKUS, 03.06.2022, roč. 33.

SKLENÁŘ, Václav. Vývoj turismu na Šumavě. *Šumava*. Zima 2021. České Budějovice: Správa Národního parku Šumava, rezortní organizace MŽP, 15.12.2021. ISSN: 0862-5166

7.4 Polostrukturovaný rozhovor

SKLENÁŘ, Václav, ředitel Hotelu Srní v obci Srní v letech 1985-2010, zastupitel obce Srní v letech 1998-2006 [ústní sdělení]. Sušice, 07.10.2022.

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa Šumavy.....	16
Obrázek 2: Geografie Šumavy – správní celky	17
Obrázek 3: Hotel Srní	53
Obrázek 4: Dependance k Hotelu Srní (bývalý Hotel Šumava)	54
Obrázek 5: Vchynicko-tetovský plavební kanál	55
Obrázek 6: Hauswaldská kaple.....	56
Obrázek 7: Výběh s vlky	57
Obrázek 8: Kostel Nejsvětější trojice	58
Obrázek 9: Základní a mateřská škola Srní	59

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Vzorek dotazovaných	27
Tabulka 2: Příležitosti pro mladou, střední i starší generaci v obci.....	31

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Srní – přírůstky obyvatelstva.....	25
Graf 2: Dotazník – ztotožnění s existencí NPŠ.....	34

Přílohy

Obrázek 3: Hotel Srní

Zdroj: pořízeno autorkou

Obrázek 4: Dependance k Hotelu Srní (bývalý Hotel Šumava)

Zdroj: pořizeno autorkou

Obrázek 5: Vchynicko-tetovský plavební kanál

Zdroj: pořízeno autorkou

Obrázek 6: Hauswaldská kaple

Zdroj: pořizeno autorkou

Obrázek 7: Výběh s vlky

Zdroj: pořízeno autorkou

Obrázek 8: Kostel Nejsvětější trojice

Zdroj: pořizeno autorkou

Obrázek 9: Základní a mateřská škola Srní

Zdroj: pořízeno autorkou